

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:- Ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

- Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting:

Wijziging aan de wet onbevaarbare waterlopen

Dit ontwerpdecreet verfijnt de definities van bedding van de waterloop en talud in de wet onbevaarbare waterlopen. Daarnaast worden de beroepsmogelijkheden uit de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen verbeterd. Tot slot wordt de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het onttrekken van water geregeld.

Verbetering van het verbod op nieuwe bovengrondse constructies in oeverzones

Aan het verbod op nieuwe bovengrondse constructies in de oeverzone wordt een verbod op nieuwe reliëfwijzigingen toegevoegd. Zo wordt ruimte voor water gevrijwaard en onderhoud van waterlopen gemakkelijker gemaakt. Aan de lijst met uitzonderingen op dat verbod worden de handelingen toegevoegd die moeten gebeuren op basis van een beheerplan voor beschermd erfgoed.

Overstromingsgevoelige gebieden en informatieplicht

De term 'mogelijk overstromingsgevoelig gebied' bleek in de praktijk voor eigenaars en kandidaat-kopers of -huurders onduidelijk. In samenwerking met het notariaat en de immobiliënsector wordt daarom het onderscheid tussen "effectief" en "mogelijk" overstromingsgevoelig gebied bij verhuur of verkoop van een onroerend goed geschrapt. Om de duidelijkheid te vergroten moet bij een verkoop ook steeds gemeld worden dat een vastgoed niet in overstromingsgevoelig gebied ligt.

Uitvoering geven aan Europese Verordening met betrekking tot hergebruik van water

De inzet van nieuwe waterbronnen en het hergebruik van afvalwater zijn maatregelen die deel uitmaken van de maatregelen uit het Actieplan droogte- en wateroverlast en de Blue Deal. De Europese verordening inzake minimumeisen voor hergebruik van water vereist het uitwerken van een vergunningskader, dat met dit wijzigingsdecreet ingeschoven wordt in het gecoördineerd decreet.

Achteruitgang van de toestand van een waterlichaam en toepassing Decreet Integraal Waterbeleid

Conform de Kaderrichtlijn Water mogen projecten, plannen en programma's niet tot gevolg hebben dat de toestand van een waterlichaam achteruitgaat. Het Decreet Integraal Waterbeleid laat toe dat onder bepaalde, strikte voorwaarden de achteruitgang toch toegestaan wordt. Bijvoorbeeld in het kader van beschermingswerken tegen overstromingen. De huidige regelgeving laat dit echter enkel toe bij wijziging van de stroomgebiedbeheerplannen (om de zes jaar). Met deze wijziging zal het artikel ook toegepast kunnen worden binnen vergunningstrajecten of bij de goedkeuring van een plan of programma.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD EN BELEIDSDOELSTELLING

Dit decreet bevat regelgeving die deel uitmaakt van het beleidsveld leefmilieu en waterbeleid. De beleidsmatige doelstellingen uit de beleidsnota Omgeving 2019-2024 die aan de oorsprong van dit decreet liggen zijn:

- Strategische overkoepelende omgevingsdoelstelling SD 5: vereenvoudiging van procedures;
- Thema overschrijdend instrumentarium omgeving: SD 1: naar een samenhangend omgevingsinstrumentarium, OD 1. Doelgerichte deelname aan het Internationaal en Europees beleid: we streven naar een tijdige, volledige en juiste omzetting en toepassing van Europese regels.
- SD 3. Plannen maken en uitvoeren met engagementen voor gezond en duurzaam watersysteem,
  - o OD 1. Geïntegreerd en gebiedsgericht uitvoeren en opmaken van stroomgebiedbeheerplannen en Maatregelenprogramma: verbeteren beschermingskader oeverzones wat constructies en reliëfwijzigingen betreft;
  - o OD 6. Actualiseren watertoetskaarten, naar aanleiding van een evaluatie van de informatieplicht over de ligging in overstromingsgevoelig gebied door de CIW samen met het notariaat en de immobiëlesector;
  - o OD 3. Uitvoeren van het Actieplan Droogte en Wateroverlast: het nakomen van de verplichting om een vergunningskader voor hergebruik van water op te stellen uit Verordening (EU) 2020/741 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 2020 inzake minimumeisen voor hergebruik van water.
- De Blue Deal:
  - o Actiepunt 1.1 Naar een integrale water- en droogtetoets: Aangezien niet enkel wateroverlast maar ook de strijd tegen droogte en extra verharding in toenemende mate van belang is, wordt de watertoets uitgebreid naar een bredere, integrale watertoets waarbij de vergunningverlenende overheid meer informatie krijgt om ook een betere afweging te doen naar verharding/ontharding en hemelwateropvang/-buffering.
  - o Actiepunt 2.2 Circulair watergebruik als regel, vooral binnen prioritaire sectoren
  - o Actiepunt 1.12 Faciliterende regelgeving

Verder worden een paar fouten verbeterd in de interne verwijzingen van het gecoördineerd decreet integraal waterbeleid (verder: gecoördineerd decreet IWB).

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Dit ontwerp kreeg een eerste principiële goedkeuring op 16 juli 2021 (VR 1607 2021 DOC.0924/1BIS). Daarna werd het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens gevraagd, en van de strategische adviesraden Minaraad, SERV en SALV.

De VTC verleende het advies nr. 2021/71 op 7 september 2021. De strategische adviesraden gaven een gezamenlijk advies op 16 september 2021. Beide worden hierna besproken.

1. Bespreking van het advies.nr. 2021/71 van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens van 7 september 2021

Aanbeveling 1

De Vlaamse Toezichtcommissie wijst erop dat de Memorie van Toelichting een extra doeleinde bepaalt voor het verwerken van geografische gegevens, namelijk de controle op de verplichte aangifte en de correctheid van de aangifte. De VTC beveelt aan om deze doeleinde, zo het de verwerking verantwoordt, ook op te nemen in het Ontwerp.

Antwoord:

De tekst van het ontwerp wordt in die zin aangepast.

Aanbeveling 2

De Toezichtcommissie wijst erop dat de decreetgever, de Vlaamse Regering en de verantwoordelijken voor de verwerking moeten nagaan of het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB - artikel 35 AVG) voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk zijn.

Antwoord

De voorziene verwerking van persoonsgegevens voldoen niet aan de voorwaarden waaronder een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling vereist is (artikel 35, lid 3 AVG). De effectenbeoordeling is om deze reden niet nodig. Deze verduidelijking wordt opgenomen in de memorie van toelichting.

Aanbeveling 3

De Memorie van Toelichting verduidelijkt dat het hier gaat om persoonsgegevens zoals naam en adresgegevens. De VTC beveelt aan om wat de identificatiegegevens betreft, deze preciezer aan te duiden in een uitvoeringsbesluit zodat het duidelijk is of unieke identificatoren zoals het Rijksregisternummer worden verwerkt.

Antwoord:

Het uitvoeringsbesluit bestaat al, dat is het besluit van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 tot uitvoering van diverse bepalingen uit de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft het toezicht op de naleving van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen. Daarin is niet voorzien dat unieke identificatoren verwerkt worden. De te verwerken gegevens zijn de volgende:

1° identificatie van de aanvrager

a) naam van de natuurlijke persoon of van de rechtspersoon, die de melding indient of namens wie ze wordt ingediend;

b) woonplaats en volledig adres van de aanvrager en in het voorkomend geval de maatschappelijke, administratieve en exploitatiezetel(s);

2° de technische gegevens van de onttrekkingswijze:

- a) een technische beschrijving van onttrekkingsinstallatie;
- b) een technische beschrijving van het debietmetingssysteem waarmee de onttrekking wordt uitgerust;

3° de locatie waar onttrokken zal worden;

4° de duur van de onttrekking die ten hoogste dertig dagen mag zijn;

5° het debiet en de hoeveelheid water die onttrokken zal worden;

6° de toepassing van het water.

Aanbeveling 4

Aangezien de geografische gegevens gebruikt worden om het voorraadbeheer over de jaren heen te organiseren en op te volgen, stelt de VTC zich de vraag of deze gegevens geanonimiseerd of gepseudonimiseerd kunnen worden voor deze doelstelling.

Antwoord:

Voor deze doelstelling zal anonimisering worden voorzien.

Aanbeveling 5

De VTC merkt op dat volgens artikel 5, 1, d) AVG de persoonsgegevens juist moeten zijn en zo nodig geactualiseerd moeten worden. Het ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijken hiertoe de nodige maatregelen nemen.

Antwoord:

Het elektronisch loket dat ingezet wordt voor deze informatieplicht, zoals geregeld in het hiervoor geciteerde besluit van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021, maakt gebruik van registratie via ACM/IDM (zie [Voordelen Gebruikersbeheer | Vlaanderen Intern](#)). Hierbij wordt ingelogd met E-id. Zo wordt verzekerd dat de persoonsgegevens altijd actueel zijn.

Aanbeveling 6

Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt. De verwerkingsverantwoordelijken zullen de vermeldingen zoals bedoeld in randnummer 34 moeten opnemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun gegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

Antwoord:

Hiervoor werd reeds gezorgd. Deze informatie is te vinden op volgende website: <https://www.wateronttrekking.be/Wateronttrekking/privacy>.

De informatie is toegankelijk voor iedereen die het loket gebruikt. Voor gebruik van het loket is registratie vereist, waarbij naar deze informatie verwezen wordt.

2. Verwerking van het gezamenlijk advies Mina, SERV en SALV van 16 september 2021

- a. Implementatie van de verordening met betrekking tot hergebruik van water

Aanbeveling 1

De Raden vragen de aanpassing van definities ingevoerd door artikel 14 van het ontwerpdecreet, nu deze ruimer zijn dan de scope van, of verschillen van de definities uit de Europese Verordening inzake hergebruik van water. De definities voor "tweede circuitwater", "water bestemd voor menselijke aanwending" en "waterleverancier" worden in het ontwerp verruimd. Gevraagd wordt om na te gaan met de sectoren of deze definities niet te verregaand zijn. Verder wordt erop gewezen dat de definitie in artikel 7 van het ontwerp voor "water bestemd voor menselijk consumptie" dezelfde moet zijn als deze uit artikel 2.1.2, 33° van het Gecoördineerd Decreet IWB.

Antwoord:

De wijzigingen aan de definities die via artikel 14 van het ontwerp worden ingevoerd, vormen het kader voor alle mogelijke toekomstige hergebruiktoepassingen van tweedecircuitwater. Dergelijk hergebruik zal allicht toenemen en het is noodzakelijk om kwaliteitsbewaking mogelijk te maken als er een risico is voor de volksgezondheid of het milieu. Het decretaal verankeren van een ruimer kader moet toelaten om gefaseerd verder invulling te geven aan hergebruikregelingen via besluiten van de Vlaamse Regering.

De bezorgdheid van de Raden voor een te ruime invulling van het mandaat voor de Vlaamse Regering kan worden onderschreven. Om die reden voorziet artikel 15 van het ontwerp in een expliciete afbakening en koppeling tussen de nadere regels die uitgewerkt moeten worden en de risico's voor volksgezondheid en milieu.

De kaderbepaling die ingevoerd wordt in het decreet is niet uitvoerbaar zonder verdere invulling in uitvoeringsbepalingen. De opmerking dat het kader zorgt voor verwarring en onnodige complexiteit, is dan ook voorbarig nu er nog geen uitvoeringsbepalingen zijn om alles te concretiseren.

De aanbeveling om de definities te beperken tot de loutere implementatie van de verordening 2020/741 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 2020 inzake minimumeisen voor hergebruik van water, wordt in het advies vooral onderbouwd door aan te geven dat bedrijven reeds voldoende kwaliteitsborging garanderen. Het kader dat door het decreet ingevoerd wordt, moet toelaten om ook eventuele risico's van andere dan industriële hergebruiktoepassingen te reguleren (bv. irrigatietoepassingen voor openbaar groen of sportterreinen).

Het verengen van het kader tot louter de Verordening Hergebruik kan ook niet meegenomen worden gelet op de wenselijkheid voor het bewaken van een beleidslogica bij het hergebruiken van water. Zo zou het onlogisch zijn en zelfs in strijd met het gelijkheidsbeginsel om verschillende regels in te voeren voor irrigatie in land- en tuinbouw met RWZI-effluent versus irrigatie met bedrijfsafvalwater als het gaat om kwaliteit en risicobeheersing.

De vrees voor mogelijke implicaties op openbare dienstverplichtingen bij de uitbreiding van de definitie van waterleverancier is eveneens voorbarig. De huidige openbare dienstverplichtingen die opgelijst zijn in het Gecoördineerd Decreet IWB zijn expliciet toegewezen aan exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk die water leveren aan abonnees.

Als in de toekomst waterleveranciers van tweedecircuitwater actief worden op het vlak van productie en levering van tweedecircuitwater kan het wenselijk zijn bepaalde diensten te garanderen. Terug is daarvoor verdere invulling nodig via uitvoeringsbepalingen.

Verder wordt er in het advies op gewezen dat er zowel in titel I als II definities opgenomen zijn voor water bestemd voor menselijke consumptie. De definities zijn inderdaad niet identiek. Een aanpassing van titel I, art 1.1.3, 54° via de toevoeging van een punt 4° in artikel 7 van het voorliggend decreet wordt voorzien, waarbij de definitie uit titel II wordt overgenomen.

Aanbeveling 2

De Raden dringen aan op een goede afstemming tussen de VMM en de FAVV om een overlap in bevoegdheid te vermijden. Enkel de FAVV is bevoegd voor het aspect voedselveiligheid bij het hergebruik van gerecupereerde afvalwater in land- en tuinbouwirrigatie. Om de bescherming van de gebruiker van tweede circuitwater te waarborgen wordt samengewerkt met het Agentschap voor Zorg en Gezondheid. Daarbij moet ook aandacht zijn voor de gezondheid van personeel die hergebruik van water doorvoert, waarbij dan bijvoorbeeld aerosols ontstaan die de luchtwegen kunnen belasten. Daarvoor is dan weer de FOD Waso bevoegd.

Antwoord:

Het advies haalt correct aan dat de bevoegdheid voor voedselveiligheid expliciet wordt uitgesloten van de toepassing van het decreet integraal waterbeleid. Een overlap is dus in principe niet mogelijk. De noodzaak voor samenwerking wordt erkend en hieraan zal passend gevolg gegeven worden. Er werden hierover al gesprekken gevoerd tussen VMM en FAVV.

Aanbeveling 3:

De Raden vragen een verduidelijking van het begrip “gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid” in het artikel 16 van dit decreet in het Besluit van de Vlaamse Regering.

Antwoord:

De aanbeveling zal meegenomen worden bij het uitwerken van uitvoeringsbepalingen. Voor het overige gaat het om courante gemeenrechtelijke begrippen die voldoende gekend zijn in het bedrijfsleven.

b. Aanpassingen aan de watertoets en de informatieplicht

Aanbeveling 4

Met betrekking tot artikel 10 van het ontwerp vragen de Raden om de wijzigingen daarin te laten samengaan met het actualiseren van de achterliggende kaarten, de opzet van de attestering en het bijstellen van de regels inzake publiciteit. De Raden vragen om dit artikel op te nemen in de lijst van artikels die in werking treden door een Besluit van de Vlaamse Regering.

Antwoord:

De inwerkingtreding van dit artikel wordt gekoppeld aan het nieuwe uitvoeringsbesluit. Op deze manier blijft de huidige informatieplicht van toepassing en ontstaan er geen grijze zones.

Aanbeveling 5

De Raden vragen om het overleg met het notariaat, de Vlaamse Ombudsdienst en de vastgoedsector over de toepassing van de informatieplicht verder te zetten. Met name over de eventuele aanpassingen inzake publiciteit.

Antwoord:

Het overleg met de verschillende sectoren zal verder gezet worden. Dit is in het verleden altijd constructief verlopen bij de invoering en evaluatie van de informatieplicht.

Aanbeveling 6

De Raden vragen om de attestering op te nemen in de woningpas zodat deze ook in de toekomst vlot te consulteren zijn.

Antwoord:

In het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten die verband houden met de watertoets en de informatieverplichting uit de artikelen 1.3.1.1. en 1.3.3.2. van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 (verder: Besluit Watertoets) is voor overstromingsgevoelig vastgoed voorzien dat het overstromingsattest opgenomen wordt in de gebouwenpas. Het voorstel van besluit wordt binnenkort voorgelegd aan de Vlaamse Regering. De gebouwenpas wordt momenteel reeds opnieuw geprogrammeerd om de opname van deze attestering mogelijk te maken, evenals om de informatieplicht eens gewijzigd vlot te kunnen implementeren.

Aanbeveling 7

De Raden menen dat omdat de bijgewerkte kaarten betekenisvol zullen verschillen van de huidige, dit kan leiden tot veel vragen. Ze wijzen erop dat voorafgaande en actieve inspanningen nodig zullen zijn om het vertrouwen in de accuraatheid van deze kaarten op te bouwen. Ze bevelen daarom aan om een goed uitgewerkte duiding op te zetten bij deze wijzigingen, gericht op zowel doelgroepen als het grote publiek.

De Raden vragen een voorafgaand overleg waarin verdere duiding wordt gegeven bij de keuzes die gemaakt zijn aangaande:

- de afbakening van het "maatschappelijk aanvaardbaar restrisico" (vanaf welk risico worden actoren geïnformeerd ?)
- de omgang met de onzekerheden aangaande de (snelheid en amplitude) van de effecten van klimaatverandering;
- de voorziene actualisaties.

Ze benadrukken daarbij dat het niet de doelstelling van zulk overleg kan zijn om de volledigheid of accuraatheid van de kaart te verminderen.

De Raden vragen tenslotte om deze kaarten niet enkel te gebruiken voor het verbeteren van de preventie, maar ook om de protectie en paraatheid te verbeteren. Ze wijzen op het belang van de doorwerking in het ruimtelijk beleid, door het realiseren van de doelen van het BRV, de aanpak van de signaalgebieden en de handhaving van de watertoets. Geactualiseerde risicokaarten kunnen helpen om gericht maatregelen uit te voeren én om beter prioriteiten te stellen

Antwoord:

De noodzaak aan voldoende duiding bij de kaarten wordt onderschreven. Algemene informatie zal beschikbaar zijn via brochures en websites, zoals vandaag reeds het geval is voor de huidige kaarten. Daarnaast wordt ook ingezet op gerichte en duidelijke informatie naar de doelgroepen toe in de immobiliënsector. De evaluatie van de informatieplicht heeft in het verleden aangetoond dat dit best gebeurt via de sectororganisaties. De nodige contacten zijn hiervoor al gelegd. Voor vergunningverlenende overheden worden toelichtingen voorzien tijdens de gebruikelijke atrie lokale overheden waar toelichtingen over regelgeving uit het beleidsdomein Omgeving worden gegeven.

De overstromingskansen vanaf wanneer een zone op kaart wordt aangeduid, zijn opgenomen in de presentatie die werd gegeven aan de adviesraden op 2 september 2021. Er is toen ook benadrukt dat voor de klimaatscenario's wordt gewerkt met een horizon 2050, aangezien de onzekerheid hierop veel minder groot is dan met een horizon 2100. Verder zal er minimaal elke 6 jaar een actualisatie zijn en zal indien nodig bekeken worden of voor bepaalde gebieden sneller tot actualisatie moet overgegaan worden indien er zeer ingrijpende werken zijn uitgevoerd. Er dient echter op gewezen te worden dat de attesteringen net in het leven worden geroepen om eventuele periodes te overbruggen tussen enerzijds de uitvoering van werken en anderzijds de actualisatie van de kaarten. Dit zal dus veel minder spelen dan in de huidige situatie waar deze mogelijkheden niet zijn voorzien.

Eens de kaarten zijn goedgekeurd spreekt het voor zich dat ook andere instrumenten hier maximaal verder op worden afgestemd. Binnen de CIW zijn reeds afspraken gemaakt rond adviesverlening binnen de pluviale overstromingskaarten en werden deze afgestemd op de advisering in de fluviale overstromingsgebieden. Daarnaast bekijken projectgroepen binnen de CIW momenteel onder andere op welke wijze onder meer het instrument watertoets bijkomend kan afgestemd worden op de uitdagingen die de nieuwe kaarten, klimaatverandering, e.d. scheppen. Eens de kaarten zijn goedgekeurd, zal dit vanzelfsprekend de basis vormen voor heel wat andere beleidsinitiatieven die nu gekoppeld zijn aan de huidige watertoetskaarten.

Samen met de aanpassing van het Besluit Watertoets worden ook in andere besluiten over ruimtelijke planning, advisering stedenbouwkundige handelingen,...de nodige aanpassingen gedaan om de nieuwe kaarten daar door te laten doorwerken.

c. Achteruitgang/ Wezer

Aanbeveling 8

De beoordeling van wat "activiteiten van groot maatschappelijk belang" zijn, wordt in de ontworpen regeling overgelaten aan vergunningverlenende overheden. De Raden wijzen op de nood aan verduidelijking van wat "activiteiten van groot maatschappelijk belang" zijn en op het risico dat hieraan door de vergunningverlenende overheden een verschillende invulling zal gegeven worden, die verschilt zowel tussen de bevoegdheidsniveaus als tussen gemeenten en provincies onderling.

Antwoord:

In de Memorie Van Toelichting bij het initiële decreet IWB (Memorie van Toelichting, *Parl. St.*, VI. Parl. 2002-2003, nr. 1730/1, 24) werd in relatie tot de toepassing van de watertoets (voormalig art.8) toegelicht wat moet verstaan worden onder "dwingende redenen van groot maatschappelijk belang". Deze formulering werd ook overgenomen in de definities van het uitvoeringsbesluit watertoets (art. 1, 6°) en in de handleiding voor initiatiefnemers, adviserende instanties en vergunningverleners voor toepassing van het Wezer-arrest, zoals goedgekeurd door de CIW en beschikbaar op de website www.integraalwaterbeleid.be.

Zo vermeldt de memorie van toelichting het volgende:

"Men mag redelijkerwijs aannemen dat de "dwingende redenen van groot maatschappelijk belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard" betrekking hebben op situaties waarin de voorgenomen plannen of projecten aantoonbaar onontbeerlijk zijn in het kader van (i) maatregelen of beleidsopties die gericht zijn op de bescherming van voor het leven van de burger fundamentele waarden (gezondheid, veiligheid, milieu), en (ii) fundamentele beleidsmaatregelen voor de Staat en de samenleving, (iii)de uitvoering van economische of maatschappelijke activiteiten waardoor specifieke openbare dienstverplichtingen worden nagekomen. Zo kan de bevoorradingsproblematiek met betrekking tot openbare drinkwatervoorziening naar omstandigheden worden beschouwd als een dwingende reden van groot maatschappelijk belang dat prevaleert op de vaststelling dat de grondwaterwinning daartoe een schadelijk effect veroorzaakt omdat de grondwaterspiegel onder het gewenste niveau daalt. In ieder geval moet de overheid die over de vergunning of het plan of de programma beslist, aannemelijk maken dat de actie een dwingende reden van groot maatschappelijk belang dient die de toepassing van de afwijkingsregeling rechtvaardigt."

Door telkens een vergelijking en afweging te maken van de situatie met of zonder uitvoering van het project kan het groot maatschappelijk belang van een project onderbouwd worden op vlak van een van voorgaande, of andere punten¹. Deze vergelijking gebeurt zowel in de ruimte als in de tijd. Bij milieuvoordelen spelen ook andere milieuaspecten dan de effecten op water een rol (bijvoorbeeld reductie van luchtvervuiling of emissie van broeikasgassen). De gegevens kunnen afkomstig zijn uit een MER (als het bijvoorbeeld gaat over effecten op milieu) of andere studies die zijn gebeurd in de aanloop van de uitwerking van een project (bijvoorbeeld de maatschappelijke kosten-batenanalyse).”.

Aanbeveling 9

De voorwaarde om gebruik te kunnen maken van de uitzonderingsbepalingen zoals deze voor activiteiten van groot maatschappelijk belang, zijn op EU niveau vastgelegd in artikel 4.7 van de Kaderrichtlijn Water. Een vergelijking van dit artikel met de decreettekst toont enkele verschillen. De bepaling in het decreet is inhoudelijk beperkter dan die van de richtlijn, en er ontbreekt een bepaling die garandeert dat een afweging dient te gebeuren tussen de voordelen van het bereiken van de doelen en de voordelen van de voorgestelde fysieke wijziging. De Raden vragen om het decreet in lijn te brengen met de richtlijn.

Antwoord:

Wat de opmerking betreft dat artikel 1.7. 2.5.4. in de huidige en toekomstige versie afwijkt van de letterlijke bewoordingen van artikel 4.7. Kaderrichtlijn Water betreft, kan het volgende worden geantwoord.

De Kaderrichtlijn Water gebruikt de term “activiteiten van groot maatschappelijk belang” niet, maar de term ‘duurzame activiteiten voor menselijke ontwikkeling’. De term uit de Kaderrichtlijn en de term gekozen in het decreet betekenen het zelfde, al is er op Europees niveau nog steeds discussie over de juiste inhoud die moet worden gegeven aan “duurzame activiteiten van menselijke ontwikkeling”.

Het klopt dat de zinsnede “de redenen voor die veranderingen of wijzigingen zijn van hoger openbaar belang en/of het nut van het bereiken van de in lid 1 vermelde doelstellingen voor milieu en samenleving als deze wordt overtroffen door het nut van de nieuwe veranderingen en wijzigingen voor de gezondheid van de mens, de handhaving van de veiligheid van de mens of duurzame ontwikkeling” uit artikel 4.7. Kaderrichtlijn Water niet letterlijk is overgenomen. Dit wordt opgevangen door in het Gecoördineerd Decreet IWB te bepalen wat verstaan wordt onder activiteiten van groot maatschappelijk belang onder punt 1° van artikel 1.7.2.5.4., §1. Voor zover er nog onduidelijkheid zou bestaan, kan de hiervoor reeds geciteerde passage in de Memorie van Toelichting bij de eerste versie van het decreet extra duiding geven.

Verder werd de regeling uit artikel 4.7. Kaderrichtlijn Water over het “niet voorkomen van achteruitgang van zeer goed naar een goede toestand” niet in Vlaamse regelgeving omgezet. Voor Vlaanderen zijn er geen waterlichamen die zich zeer goede toestand bevinden. Enkel het stuk van artikel 4.7 Kaderrichtlijn Water dat slaat op de toegestane afwijking “niet bereiken van de goede toestand of het niet voorkomen van achteruitgang” werd in artikel 1.7.2.5.4 omgezet.

d. Overige wijzigingen

---

¹ Handleiding voor het aanvragen, adviseren en verlenen van vergunningen in functie van de doelstellingen van de Europese Kaderrichtlijn Water, p. 24, punt 8.1.1. (te vinden op : <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/publicaties/afbeeldingen/handleiding-aanvragen-adviseren-en-verlenen-van-vergunningen-ifv-doelstellingen-kaderrichtlijn-water>).

Aanbeveling 10

De Raden vragen om te verduidelijken vanaf waar de vijf meter zone geldt bij ingebuisde/overwelfde waterlopen en hoe de bedding van dergelijk waterlopen moet worden opgemeten.

Antwoord:

Bij overwelfde waterlopen wordt een interpolatie gemaakt van de beekprofielen op- en afwaarts van de overwelfing om het beging van de 5 m-zone te bepalen. Indien dit niet mogelijk is kan ook gebruik gemaakt worden van gegevens van de waterloop voor de overwelfing of kan een realistisch geacht profiel uitgewerkt worden. Verder zijn kadastragegevens nuttig, alsook de informatie over de ligging van de waterloop en de breedte ervan in de digitale atlas die vrij te consulteren zal zijn eenmaal deze is vastgelegd. Het is duidelijk dat het begin van de 5 m-zone minimaal begint aan de uiterste boorden van de overwelfing.

Dit zal verduidelijkt worden in de memorie van toelichting.

Aanbeveling 11

De Raden vragen om ook een verduidelijking toe te voegen aan de bestaande uitzondering op het verbod in de vijf meter zone “voor constructies en reliëfwijzigingen die verenigbaar zijn met de functie of de functies van de oeverzone”.

Deze uitzondering laat immers te veel ruimte voor onwenselijke afwijkingen van het bouwverbod, afhankelijk van de interpretatie. De functie van een oeverzone is immers erg breed.

Concreet vragen de Raden om toe te voegen: “constructies en reliëfwijzigingen die verenigbaar zijn met de functie of de functies van de oeverzone en het recht van doorgang van de waterbeheerder”.

De Raden vragen verder om te verduidelijken of de aanleg en heraanleg van een pad of oprit naar een gebouw wordt beschouwd als een constructie die verenigbaar is met de functie of de functies van de oeverzone.

Antwoord:

De verenigbaarheid met de functie of functies van de oeverzone wordt geëvalueerd in het kader van de behandeling van de aanvraag tot omgevingsvergunning. Het zogenaamde Vrijstellingenbesluit is niet van toepassing op handelingen binnen de vijf meter brede strook, te rekenen vanaf de bovenste rand van het talud van ingedeelde onbevaarbare en bevaarbare waterlopen, alsook in de bedding van deze waterlopen, op handelingen binnen de erfdienstbaarheidszone langs grachten van algemeen belang en op handelingen binnen afgebakende oeverzones. Dit betekent dat er ook in het dan verplicht te vragen watertoetsadvies naar wordt gekeken.

Handelingen voor toegangen tot en opritten naar gebouwen zijn niet vrijgesteld van vergunningsplicht wanneer deze in een oeverzone gelegen zijn. De vrijstelling van vergunningsplicht geldt ook niet voor het overwelfen of inbuizen van grachten in functie van de toegang naar het perceel. Of deze handelingen verenigbaar zijn met de functie van de oeverzone wordt bekeken in het goedkeuringstraject van de aanvraag en hangt af van de lokale omstandigheden. Wat de heraanleg van opritten en toegangen betreft is nu reeds voorzien dat onderhouds- en stabiliteitswerken kunnen aan constructies die in de oeverzone liggen van voor het tijdstip dat het verbod werd ingevoerd (dit is 24 november 2003).

De vraag om het recht van doorgang van de waterbeheerder toe te voegen aan de zinsnede “constructies en reliëfwijzigingen die verenigbaar zijn met de functie of de functies van de oeverzone” lijkt zinvol, nu nog vaak de erfdienstbaarheid van vijf meter die voorzien is om het onderhoud van onbevaarbare waterlopen of publieke grachten mogelijk te maken uit het oog wordt verloren.

Aanbeveling 12

De Raden merken op inzake de verhoging van de boetes dat er zelfs na de aanpassing in de memorie van toelichting nog steeds aanzienlijk verschillen zijn tussen de bepalingen in het Waterwetboek en de regelgeving in titel XVI van het DABM. De Raden vragen dat beiden in overeenstemming worden gebracht.

Antwoord:

De handhaving van de regeling rond water bestemd voor menselijke aanwending valt niet onder het toepassingsgebied van titel XVI DABM. Het betreft een regeling die minder past in de regeling bescherming leefmilieu waarvoor titel XVI DABM bedoeld is.

Handhaving in het kader van de regelgeving water bestemd voor menselijke aanwending is slechts uiterst zelden noodzakelijk, zodat nu niet de nood wordt ingezien om de door de Raad gevraagde oefening te maken.

Aanbeveling 13

De definitie van talud wordt in het DIWB vervangen door een definitie die verschilt van de definitie in de wet onbevaarbare waterlopen. Tevens blijft ook de onduidelijkheid over waar een talud precies eindigt bestaan.

Antwoord:

De definitie van talud in de wet onbevaarbare waterlopen wordt aangepast aan de definitie voor talud in het gecoördineerd decreet IWB dat gewijzigd wordt in artikel 7 van het ontwerpdecreet. Zij het dat in de wet onbevaarbare waterlopen enkel de talud van onbevaarbare waterlopen en grachten gedefinieerd wordt want dat is het voorwerp van die wet.

De definitie wordt aangepast om ook geschikt te zijn voor waterlichamen waarvan de oevers links en rechts niet even hoog zijn.

Het talud loopt tot aan het begin van het omgevend maaiveld of de kruin van de berm. Op het terrein zijn beide afbakeningen duidelijk zichtbaar.

Aanbeveling 14

De Raden merken op dat in artikel 3 verkeerdelijk wordt verwezen naar 'de wet van 28 december 1967 betreffende het integraal waterbeleid'.

Antwoord:

De verwijzing is inderdaad niet correct. Er wordt verwezen naar de wet betreffende de onbevaarbare waterlopen. Het artikel wordt aangepast.

Aanbeveling 15

De Raden merken op dat er in artikel 7, 2° een woord ontbreekt.

Antwoord:

De bemerking is correct. De zinsnede die wordt ingevoegd wordt nu: "een achteruitgang in de toestand van een waterlichaam".

Aanbeveling 16

De Raden merken op dat de omschrijving voor reliëfwijziging in artikel 9 een definitie is die werd overgenomen uit artikel 4.2.1, 4° van de VCRO van 15 mei 2009. In plaats van de definitie op te nemen op het einde van artikel 9 wordt aanbevolen om in punt 4° het volgende op te nemen:

'aanmerkelijk reliëfwijzigingen als vermeld in artikel 4.2.1, 4° van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009'.

Antwoord:

Deze wijziging wordt in de tekst van het decreet doorgevoerd.

Aanbeveling 17

De Raden merken op dat de leesbaarheid van de definitie voor 'schadelijk effect' complex is. Ook de definities voor 'achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam' en 'achteruitgang van de chemische toestand van een grondwaterlichaam' zijn moeilijk leesbaar.

Antwoord:

Om de definitie van schadelijk effect aan te vullen met een uitdrukkelijke verwijzing naar achteruitgang van de toestand, wordt een voorstel tot wijziging van artikel 1.1.3, §1, 18° van het van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, voorgesteld in artikel 7 van dit ontwerp.

Dit is een loutere verduidelijking van de bestaande tekst. Het spreekt voor zich dat dergelijke achteruitgang ook met de huidige omschrijving van het begrip "schadelijk effect" op te vatten valt als een schadelijk effect. De opsomming van de effecten niet aanvullen met de achteruitgang van de toestand zou ten onrechte de indruk kunnen wekken dat dergelijke achteruitgang niet als een schadelijk effect opgevat wordt

De omschrijving van het begrip "schadelijk effect" is een langere opsomming van de effecten op het milieu die voortvloeien uit een verandering van de toestand van watersystemen of bestanddelen ervan die worden teweeggebracht door een menselijke activiteit. Dit om zo duidelijk mogelijk te zijn in de omschrijving van het begrip. Er worden in het werkveld geen moeilijkheden gerapporteerd in het toepassen van het begrip, waardoor het niet zinvol is om de structuur van de definitie te wijzigen.

De definities van achteruitgang van de chemische toestand van een oppervlaktewaterlichaam of een grondwaterlichaam zijn gebaseerd op het beschikkend gedeelte van arresten van het Hof van Justitie, respectievelijk van 1 juli 2015 in de zaak C-461/13, en van 28 mei 2020 in de zaak C 535/18 van 28 mei 2020. Deze vormen van achteruitgang anders formuleren brengt het risico met zich niet correct te zijn, wat uiteraard vermeden moet worden.

Wel zetten we hier nog een technische verbetering voor, nu voor de definitie van de achteruitgang van de chemische toestand van grondwaterlichamen ten onrechte verwezen werd naar de Kaderrichtlijn Water, terwijl er verwezen moet worden naar de dochterrichtlijn Grondwater.

Aanbeveling 18

De Raden merken op dat de nummering van het gewijzigde artikel 1.1.3, §2 DIWB in artikel 7 verschilt met de nummering waar naar verwezen wordt in de memorie bij de toelichting bij dat artikel.

Antwoord:

De nummering in de memorie wordt aangepast.

Aanbeveling 19

In artikel 5.2.2.1., §1, 3° van het Waterwetboek, dat in artikel 16 van het ontwerp wordt gewijzigd, wordt verkeerdelijk verwezen naar artikel 2.31, §2 van dat wetboek.

Antwoord:

De tekst wordt in die zin aangepast, er moet verwezen worden naar artikel 2.2.1, §5 van het Waterwetboek.

Aanbeveling 20

De Raden bemerken dat de wijziging van de definities van 'bedding' en 'talud' een aanpassing van het gedeelte 'nomenclatuur van de waterloop' in hoofdstuk 2 van het standaardbestek 250 vereisen.

Antwoord:

Deze nomenclatuur zal bij een volgende wijziging van het standaardbestek 250 aangepast worden.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Voor de algemene toelichting wordt verwezen naar de nota bij de eerste principiële goedkeuring (VR 1607 2021 DOC.0924/1BIS)

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de toelichting bij de artikelen wordt verwezen naar de Memorie van Toelichting. Hierna wordt enkel aangegeven welke wijzigingen er in het ontwerpdecreet werden aangebracht op basis van de ontvangen adviezen, of om technische redenen.

Artikel 2:

In punt 2° wordt de gewijzigde definitie van "talud" in de Wet Onbevaarbare Waterlopen aangepast aan het toepassingsgebied van de wet: de term "oppervlaktewaterlichaam" wordt vervangen door de term "onbevaarbare waterloop" (technische aanpassing).

Artikel 3

In de inleidende zin van artikel 3 werd nog verwezen naar de Wet Onbevaarbare Waterlopen, wat nu vervangen wordt door de vermelding "van dezelfde wet".

Artikel 5

In het derde lid dat aan artikel 23bis van de Wet Onbevaarbare Waterlopen wordt toegevoegd, om het verwerken van persoonsgegevens te regelen bij de registratie van onttrekkingen uit onbevaarbare waterlopen en publieke grachten, wordt op vraag van de VTC toegevoegd dat de geografische gegevens ook verwerkt worden om de controle op de verplichte aangifte en de correctheid daarvan te kunnen uitvoeren.

In dat zelfde lid wordt ook een technische correctie aangebracht: het betreft het provinciale droogteoverleg, en niet het provinciale crisioverleg.

Artikel 7

In punt 2° wordt de definitie van "schadelijk effect" vervangen door de tekst zoals ze er nu moet uitzien, met invoeging dus van de term "de achteruitgang in de toestand van een waterlichaam". Dit verhoogt de leesbaarheid van het betrokken artikel 7, punt 2°.

Er wordt een nieuw punt 4° toegevoegd waarmee de definitie van "water bestemd voor menselijke consumptie" uit artikel 1.1.3., §2, 54° vervangen wordt door de definitie van het zelfde begrip uit titel II, artikel van het Gecoördineerd Decreet IWB. Beide definities bleken licht te verschillen, zo merkten de adviesraden op. Dat wordt hier rechtgezet.

Door het toevoegen van een nieuw punt 4° werden de daarop volgende punten hernummerd tot 5° en 6°.

In nummer 6° word de verwijzing naar de Kaderrichtlijn Water vervangen door de correcte verwijzing naar de dochterrichtlijn Grondwater.

Artikel 9

Hier wordt de overname van de definitie “gevoelige reliëfwijziging” uit de VCRO vervangen naar een verwijzing in de VCRO van deze definitie.

Verder wordt ook op vraag van de adviesraden achteraan de opsomming van de omstandigheden waarin het verbod op bovengrondse constructies en reliëfwijzigingen niet geldt, de constructies en reliëfwijzigingen die verenigbaar zijn met de functie of functies van de oeverzone verder aangevuld met de bepaling dat deze ook het recht van doorgang van de waterbeheerder moeten respecteren.

Artikel 18

In artikel 18 wordt de opsomming van artikelen die in werking treden op de datum bepaald door de Vlaamse Regering, uitgebreid met het artikel 10. Nu de gewijzigde informatieplicht samenhangt met de andere aanpak voor de kaarten van de overstromingsgevoelige gebieden en het voorzien in de mogelijkheid om de aanpassing van de overstromingsgevoeligheid aan te passen via de tussenkomst van een erkende deskundige, kan artikel 10 van dit decreet pas zinvol zijn als de nodige wijzigingen aan het Watertoetsbesluit en Vlarel hiervoor zijn doorgevoerd.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voor de algemene toelichting wordt verwezen naar de nota bij de eerste principiële goedkeuring (VR 1607 2021 DOC.0924/1BIS). De wijzigingen die werden aangebracht aan het ontwerpdecreet op basis van de ingewonnen adviezen wijzigen niets aan de budgettaire impact.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Voor de algemene toelichting wordt verwezen naar de nota bij de eerste principiële goedkeuring (VR 1607 2021 DOC.0924/1BIS). De wijzigingen die werden aangebracht aan het ontwerpdecreet op basis van de ingewonnen adviezen wijzigen niets aan de impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voor de algemene toelichting wordt verwezen naar de nota bij de eerste principiële goedkeuring (VR 1607 2021 DOC.0924/1BIS). De wijzigingen die werden aangebracht aan het ontwerpdecreet op basis van de ingewonnen adviezen wijzigen niets aan de impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Dit ontwerp wordt voor advies voorgelegd aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 en de bijhorende memorie van toelichting.
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR